

ספר בראשית

פרשת בראשית

בַּעֲזָר יוֹצֵר אוֹרָה. אֲבָאָר פְּרוֹשׁ הַתּוֹרָה. לְיַחַד שְׁמוֹ הַנּוֹרָא. אֲשֶׁר עָשָׂאֵנִי מִרְאשִׁית. וַיַּעֲצֵנִי וַיְקַרְאֵנִי רֵאשִׁית. לְעַמְּךָ בְּנַעַם רֵאשִׁית. אֶתְחִיל לְבָאָר סֵפֶר בְּרֵאשִׁית:

בְּנִשְׁמַע שְׁנִבְרָאת, וְיִוְתֵר צוֹדֵק הַמִּשְׁמָעוֹת
שְׁמִצּוּיָהּ הִיְתָה אֵלָא שְׁגוֹר עֲלֶיהָ לְהַתְגַּלוֹת
כְּשִׁיקוּוּ הַמַּיִם:

ג יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּכַתוּב אוֹמְרוֹ אֵת הַשְּׁמַיִם
וְאֵת הָאָרֶץ מֵה בָּא לְרַבּוֹת כְּב' אֶתִּין
אֵלָיו:

אֲבָן כּוֹנֵן הַכְּתוּב הִיא עַל זֶה הַדְּרָךְ, וְקָדַם
אֶעֱרִיחַ שְׁחַר הַמִּצְצָג אֲצַלְנוּ מִגְדַּלַת
הַבּוֹרָא מֵה גְדָלוֹ מַעֲשִׂיו, כִּי הָאָדוֹן ב"ה
יִכַּל דְּבַר דְּבוּר בְּלִתי מִשְׁגַּב בְּנִבְרָאִים
כְּאוֹמְרָם ז"ל (מְכִילֵתָא יְתִיר) בְּפִרוֹשׁ הַכְּתוּב
(שְׁמוֹת כ א) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים
וְגו', וְזֶה לְשׁוֹנָם, דְּבָרִים שְׁאִין הִפְּהָ יְכוּל
לְדַבֵּר, וְהוּא שְׁאֵמַר כָּל עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת
בְּדַבּוּר אֶחָד וְלֹא קָדַם דְּבוּר לְחֻבְרוֹ:

וּבְזֶה נִבְא אֵל הַבְּאוּר וְהוּא, כִּי הָאָדוֹן
יִתְעַלֶּה שְׁמוֹ, כָּל מֵה שְׁבָרָא בְּעוֹלָם
שְׁהֵם הַמְקוֹרוֹת וְכָל אֲשֶׁר יִשְׁנֹו בְּמִצִּיאוֹת
וְשְׁמַיִם וְאָרֶץ, הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכָל בְּרָאוֹ ה'
בְּדַבּוּר אֶחָד, וְזֶה הוּא אוֹמְרוֹ בְּרֵאשִׁית
כְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. דְּקָדַק
לֹאמַר שְׁנֵי אֶתִּין, לְרַבּוֹת כָּל הַנִּמְצָא
בְּעוֹלָם, וְלִהְיוֹת שְׁהַנְּבָרָאִים הֵם רַבִּים כִּי
מְלֻכְד הַעֲשָׂרָה דְּבָרִים הַנִּכְפָּרִים וְנִבְרָאִים
לְעִין כָּל כְּמוֹ שְׁמִנְאוּם חַז"ל (תְּהִיגָה יב) וְזֶה

נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם וְאָרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים
בוֹרָא קְצוֹת הָאָרֶץ וְאֶתְבוֹנֵן בְּמֵה
שְׁהַרְשִׁיתִי לְהַתְבוֹנֵן בְּפִתַח דְּבָרֵי קְדוֹשׁ,
וְהַעִירוֹתִי מִמְזוֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה:

אוֹמְרוֹ בְּרֵאשִׁית, שְׁשַׁעוֹר הַתְּבָה הִיא
סְמוּכָה כְּמוֹ שְׁתֵּאמַר רֵאשִׁית
דְּבַר וְכֵאן חֶסֶר הַנְּסַמְךָ לָהּ, וּמִי כֹאֲלֵהִינוּ
יִודַע דְּבַר הֵלֵא מִמְּנוֹ מוֹצֵא דְּבַר:

ב אוֹמְרוֹ בְּתַחֲלַת סֵדֶר הַבְּרִיאָה הַשְּׁמַיִם,
וְרוז"ל (תְּהִיגָה יב:) פִּרְשׁוּ הַתְּבָה
שְׁהִיא מְרַכְבֶּת מִב' דְּבָרִים אֵשׁ וּמַיִם,
וּמַעֲתָה הָרִי זֶה ח"ו נוֹתֵן יָד לְפּוֹשְׁעִים
לֹאמַר כִּי זֶה הִיא הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה אֲבָל
הַמַּיִם וְהָאֵשׁ לֹא בְּרָאָם ח"ו הַבּוֹרָא, אַחַר
שְׁהַשְּׁמִיעֵנוּ הַכְּתוּב עֲצָמוֹ שְׁתַּחֲלַת הַבְּרִיאָה
הִיא שְׁמַיִם, וְאִם הַמַּיִם נִבְרָאוּ הִיָּה לוֹ
לְהַקְדִּים בְּרִיאָתָם, וְחַז"ל (רש"י) נִשְׁמְרוּ מִב'
הַעֲרוֹת וּפְרָשׁוּ שְׁשַׁעוֹר הַכְּתוּב הִיא עַל זֶה
הַדְּרָךְ, בְּרֵאשִׁית בְּרִיאַת שְׁמַיִם וְאָרֶץ הִיְתָה
הָאָרֶץ תְּהוֹ וְגו', לֹא שְׁתַּחֲלַת הַבְּרִיאָה
הִיְתָה שְׁמַיִם וְאָרֶץ, דְּבָרֵיהֶם ז"ל לֹא
הִסְפִּיקוּ לְהַסִּיר הַטְּעוֹת, כִּי לְדְבָרֵיהֶם לְמֵה
לֹא הוֹדִיעַ הַכְּתוּב אַחַר כֵּן בְּרִיאַת מַיִם
וְאֵשׁ וְעָפָר וְרוּחַ, וְהִגַּם שְׁאֵמַר הַכְּתוּב (ט)
יָקוּוּ הַמַּיִם וְגו' וְתִרְאָה הַיְכֻשָּׁה, אֵינּוּ